

Урок
історії України
8 клас

Українсько-московський договір
1654 року

-
- Епіграф:

**« Історія – це ліхтар у майбутнє,
що світить нам з минулого »**

В. Ключевський

*Національно -
визвольна війна
українського народу
1648-1657 років*

**ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ
Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО (події 1648 – 1650 рр.)**

**БИТВА НА ЖОВТИХ ВОДАХ
5-6 травня 1648 р.**

УКРАЇНЦІ на чолі з Б.Хмельницьким 14 тис.
ТАТАРИ на чолі з Туғай-бейом 20 тис.
ПОЛЯКИ на чолі зі С.Потоцьким 10 тис.

**БИТВА ПІД КОРСУНЕМ
16 травня 1648 р.**

УКРАЇНЦІ на чолі з Б.Хмельницьким 20 тис.
ТАТАРИ на чолі з Туғай-бейом 20 тис.
ПОЛЯКИ на чолі з М.Потоцьким 20 тис.

**БИТВА ПІД ПИЛЯВЦЯМИ
11-13 вересня 1648 р.**

ПОЛЯКИ на чолі з Д.Заславським, Острозьким 100 тис.
ТАТАРИ на чолі з Антімур-мурзою 20 тис.
УКРАЇНЦІ на чолі з Б.Хмельницьким 100 тис.

**БИТВА ПІД ЗБОРОВОМ
5-6 серпня 1649 р.**

УКРАЇНЦІ на чолі з Б.Хмельницьким 40 тис.
ТАТАРИ на чолі з Іслам-Гурем 30 тис.
ПОЛЯКИ на чолі з Яном Казнімроном 20 тис.

- Проголошення Б.Хмельницького гетьманом початок Національно-визвольної війни
- Володимира Я. Вишневецького на Львові на початку 1648 р.
- Бахчисарайська угода про військову аз козаками й татарами (лютий – березень Дії сторін у 1648 р.):
 - козацькі війська на чолі з Б.Хмельницьким
 - татарські війська (союзники Б.Хмельницького)
 - польські війська
- Місяця найважливіших перемог козацького війська
- Облога міст козаками
- Північно-західна межа території, охопленої Національно-визвольною війною
- Проголошення Б.Хмельницьким програми побудови Української козацької держави (січень 1649 р.)
 - козацькі війська на чолі з Б.Хмельницьким
 - польські війська
- Дії сторін у 1649 р.:
 - козацькі війська на чолі з Б.Хмельницьким
 - Зборівський мирний договір (6 серпня 1649 р.)
 - Кордони Української козацької держави за Зборівським договором
 - ЧИГИРИН Столиця Української козацької держави

Хмельницького (50 р.)
Хмельницький і інші відносини імперії (а)

повста, кіньота
 наступ, укріплені табори
 відступ
 гармати
 оточення та знищення військ

УКРАЇНЦІ
 ТАТАРИ
 ПОЛЯКИ

Тема : Українсько - московський договір 1654 року

План

1. Передумови укладення договору
2. Переяславська Рада
3. Березневі статті 1654 року
4. Оцінка українсько-московської угоди.

Б. Хмельницький

Московський цар
Олексій Михайлович

Генеральна військова Рада

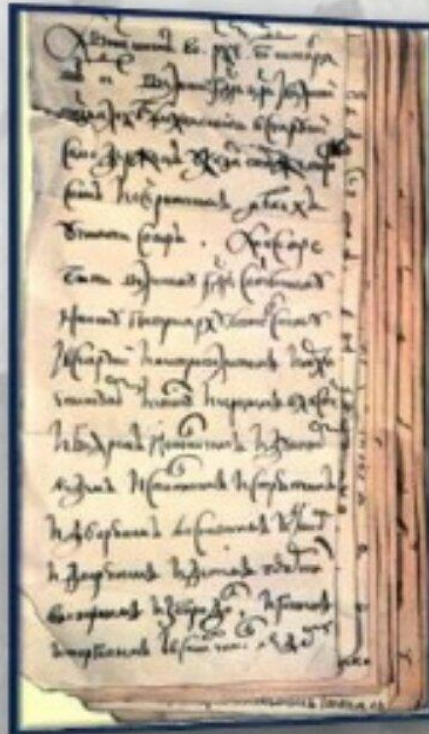

Картина П. Шевченка “Дари в Чигирині”

“Изъ Царяграда, изъ Варшавы и Москвы, прибывали послы зъ великими дарами еднать Богдана и народъ Украинскій уже вольный и сильный. Султанъ, окроме великого скарбу приславъ Богданови червоный оксамитовый жупанъ на горностаевій хутри штатъ княжой — порфиры, булаву и шаблю, одначе рада (опрыче Славного лыцаря Богуна) присудыла еднать Царя Москвоського”.

Українсько-московські стосунки

Листи Б. Хмельницького московському царю
Олексію Михайловичу

Земський Собор у Москві

*Боярин
Василь Бутурлін*

**Відповідь Земського
собору на лист
Б. Хмельницького**

Москва XVII ст.

Переяславська Рада

Українсько-московський договір 1654, який має три назви: Березневі статті, Московські статті, статті Богдана Хмельницького

Вибрати положення , які не зустрічалися у попередніх міждержавних угодах, які укладав Хмельницький

- **Король визнавав самоврядність Війська Запорозького, Гетьманщини, в межах Київського, Чернігівського і Брацлавського воєводств**
- **Реєстр козаків 60 000 осіб**
- **На землях Війська Запорозького влада належала гетьману, резиденція якого розміщувалась у Чигирині**
- **Збір податків на користь скарбниці доручалося вести українським урядовцям**
- **Чисельність козаків Війська Запорозького обмежувалась реєстром у 40 000 осіб**
- **Територія, підвладна Богдану Хмельницькому, обмежувалась лише Київським воєводством**
- **Гетьман позбавлявся права дипломатичних відносин з іноземними державами, а саме з Річчю Посполитою та Туреччиною**
- **Гетьман зобов'язувався розірвати союз із Кримом і відіслати з України татарські загони**
- **Православна Київська митрополія відновлювалася у своїх правах**
- **Гетьмана і старшину козаки мали обирати на Раді**
- **Реєстрове козацьке військо 20 000 осіб**
- **Московський уряд зобов'язувався почати війну з Річчю Посполитою навесні 1654 року**

Основні положення Березневих статей 1654 року

- На землях війська Запорозького влада належала гетьману, резиденція якого розміщувалася в Чигирині
- Гетьмана і старшину козаки мали обирати на Раді
- Реєстр козаків 60 000 осіб
- Збір податків на користь скарбниці доручалося вести українським урядовцям
- Гетьман позбавлявся права дипломатичних відносин з Річчю Посполитою та Туреччиною
- Московський уряд зобов'язувався почати війну з Річчю Посполитою навесні 1654 року

Які пункти підкреслюють право України на самостійність за цим документом?

Чи вказано в документі, що Московія підтвердила готовність надати допомогу українцям у боротьбі проти поляків

Зі «статейного списку» боярина Василя Бутурліна, Івана Алфер'єва та Ларіона Попухіна: «А як государеву грамоту боярин Василь Васильович (Бутурлін) гетьманові віддав, то ту государеву грамоту гетьман прийняв з великою радістю. А прийнявши государеву грамоту, поцілував її, і, розпечатавши, віддав писареві Іванові Виговському, і велів йому прочитати при всіх начальних Війська Запорізького і всяких інших людях уголос. І ту государеву грамоту писар Іван Виговський читав усім людям уголос. І вислухавши государеву грамоту, гетьман, і полковники, і всяких чинів люди зраділи государевій милості. І говорив гетьман, що великому государеві цареві й великому князеві Олексієві Михайловичу, всієї Русі самодержцеві, він, гетьман Богдан Хмельницький, з усім Військом Запорізьким служити і голови свої віддати раді».

Чи правдиво описав Бутурлін події
Переяславської Ради?

- До сьогоднішнього дня історики не можуть дати однозначну оцінку цієї угоди з Московією.
- За часів радянської влади, коли Україна була складовою частиною СРСР, серед істориків була поширена незмінна думка, що Переяславська рада була всенародною і одностайною, Москва ніколи не порушувала взятих на себе зобов'язань, Переяславська рада врятувала Україну від загибелі і поклала кінець польському пануванню в ній, а український народ здобув своє «місце під сонцем» поруч з братнім російським народом.
- Український історик Михайло Грушевський вважав, що з моменту укладення Переяславська угода стала початком переходу України в залежність від Московії.
- В. Липинський - пропонує думку, що Переяславська угода 1654 року була лише тимчасовим військовим союзом між Московією і Україною.

- 1654 році Московія надає допомогу українському козацькому війську у боротьбі проти Польщі
- 1656 році укладено Віленське Перемир'я між Польщею і Московією навіть не повідомивши про це Б. Хмельницького

«Займи позицію»

-Як ви вважаєте Українсько- Московський договір 1654 року – це :

- *історична необхідність*
- *історична помилка*
- *неможливо дати однозначну оцінку*

• Епіграф:

« Історія – це ліхтар у майбутнє,
що світить нам з минулого»

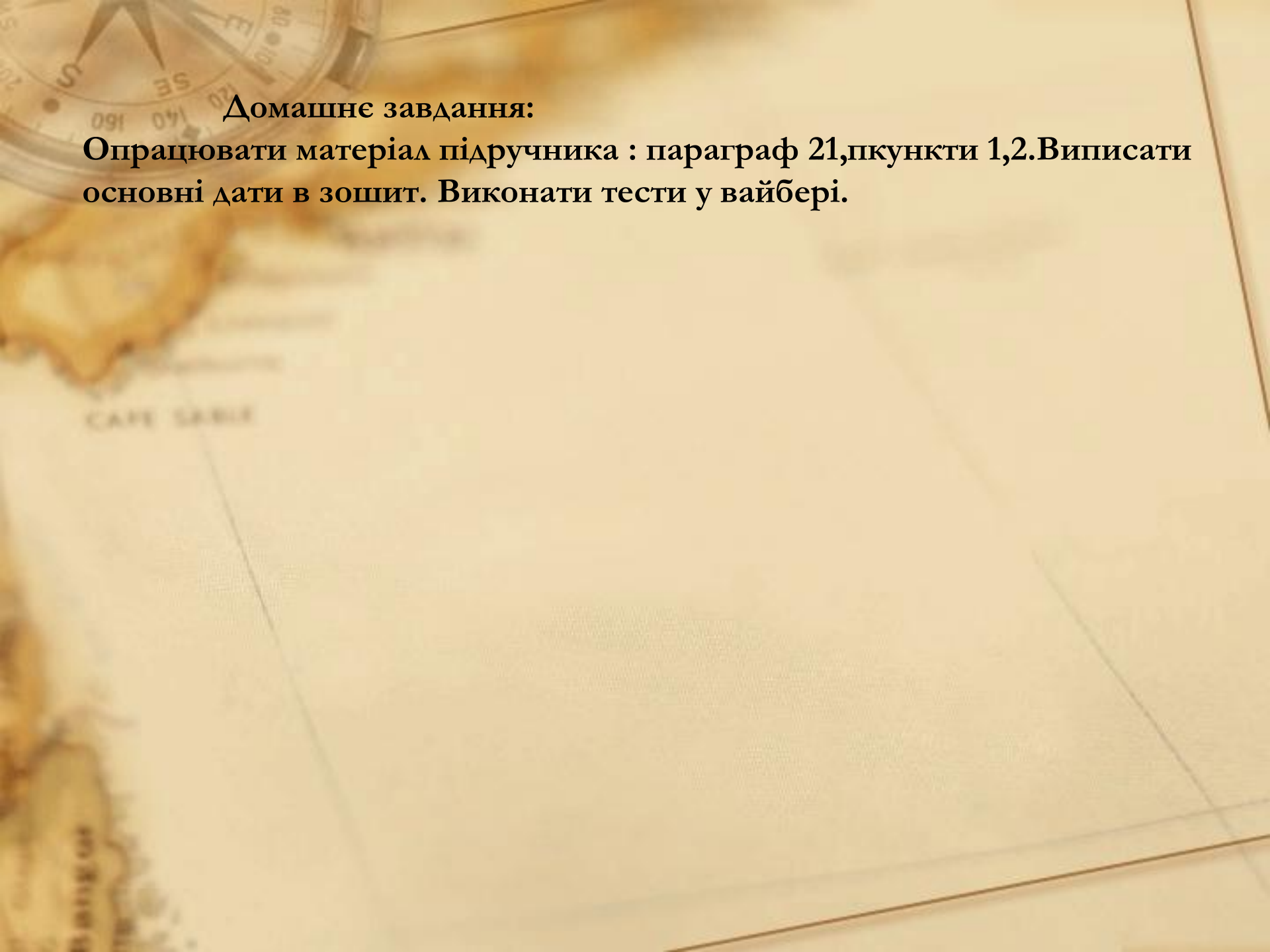
В. Ключевський

**Підписання Будапештського меморандуму
1994 рік**

Переяслав-Хмельницький. Площа,
на якій 1654 відбулася
Переяславська рада.

Домашнє завдання:

Опрацювати матеріал підручника : параграф 21, пункти 1,2. Виписати основні дати в зошит. Виконати тести у вайбері.